

กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

THE EDUCATIONAL SUPERVISION PROCESS IN BANGPAE SCHOOLCLUSTER 2

UNDER THE RATCHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 2

วรตну หนูทอง¹

WARADANOO NOOTONG

ประเสริฐ อินทร์รักษ์²

PRASERT INTARAK

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 2) แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการ รวมทั้งสิ้น 23 คนเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศตามแนวคิดของแฮริส (Harris) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิตส่วนเบี่ยงเบน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประสานงาน ด้านการอำนวยความสะดวกของงาน ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน ด้านการจัดสรรทรัพยากร และด้านการประเมินสภาพงาน

2. แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 1.ควรกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติงานและนำผลการประเมินเปรียบเทียบกับเกณฑ์ 2.ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา 3.ควรนำทฤษฎีความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศศึกษามาประยุกต์ใช้ 4.ควรมีการสำรวจความต้องการของครูเพื่อวางแผนการดำเนินงาน 5) ควรเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการหาแนวทางการแก้ปัญหา

คำสำคัญ: กระบวนการนิเทศการศึกษา

¹นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

²อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาคสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to find: 1) the educational supervision process in Bangpae School cluster 2 under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2 and 2) the development of the educational supervision process in Bangpae School cluster 2 under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2. The population comprised school of director, and head, academics affairs teachers in Bangpae School cluster 2 under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2, with a total of 23 respondents. The research instrument was a questionnaire on the educational supervision process of Harris 's concepts and focus group discussion. The data were analyzed by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The findings of this research were as follow:

1. The educational supervision process in Bangpae School cluster 2 under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2, as a whole and as an individual were at a high level, ranking from the highest to the lowest arithmetic mean: coordinating, directing, prioritizing, designing, allocating resources, and assessing.
2. The guidelines for development of educational supervision processes in Bangpae School cluster 2 under the Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2 were as follow: 1. It should set the performant criteria and evaluate performance, 2. It should prioritizing problem in school, 3. It should apply supervision principle in school, 4. it should survey of need assessment of the teachers, 5. It should give and opportunities for teachers to solve the problem.

Keyword: THE EDUCATIONAL SUPERVISION PROCESS

บทนำ

สภาพการณ์ในปัจจุบันสังคมโลกได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ได้มีวิวัฒนาการและความก้าวหน้าในการพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เกิดการแข่งขันในทุกด้านทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา จึงจำเป็นต้องพัฒนาคน และประเทศชาติให้พร้อมเผชิญกับการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้างศักยภาพให้สามารถดำรงอยู่ในประชาคมภูมิภาค และโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จึงมีการกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) มีจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีสู่การปฏิบัติในระยะยาว โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีเป้าหมายเพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและ

ติดตามประเมินผลที่ชัดเจนเพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ(สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2563) มีความสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ที่ว่าการศึกษาคือต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขอันจะนำไปสู่เสถียรภาพ และความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศในเวทีโลก ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายคือ การมุ่งเน้นการสร้างโอกาส ความเสมอภาคทางการศึกษา และการศึกษาเพื่อสร้างการมีงานทำและสร้างงานได้ ภายใต้บริบทเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลกที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งความเป็นพลวัตเพื่อให้ประเทศไทยสามารถก้าวหน้าข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งต้องพัฒนาการศึกษาใน 5 ประการ ได้แก่ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา (Access) ความเท่าเทียมทางการศึกษา (Equity) คุณภาพการศึกษา (Quality) ประสิทธิภาพ (Efficiency) และตอบโจทย์บริบทที่มีการเปลี่ยนแปลง (Relevancy)(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)พ.ศ.2545 หมวด 7 ว่าด้วยเรื่องครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ในมาตรา 52 กำหนดไว้ดังนี้ กระทรวงต้องส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิต การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมมีความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และการพัฒนาบุคลากรประจำการอย่างต่อเนื่อง(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก, 18)

การนิเทศการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ต้องอาศัยหลักวิชา และมีความเป็นระบบตามลักษณะงานที่เหมาะสมกับบริบทและสภาพที่แท้จริงในปัจจุบัน เนื่องจากมีการพัฒนาทางสังคมและเทคโนโลยีมีความเปลี่ยนแปลงมากมาย (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และรมณัฏฐา ญัฐธัญจิร ,2563) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาศักยภาพพร้อมรับกับสังคมที่ไร้พรมแดน สามารถดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข นับว่าเป็นเรื่องที่ทำนาย กระบวนการนิเทศจึงเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านคุณภาพการศึกษา

วัตถุประสงค์ (Objective)

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อทราบกระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เป็นพหุแนวทาง

วิธีการวิจัย

จากแนวคิดของแฮร์ริส (Harris) เกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา และคุณภาพผู้เรียน ผู้บริหารควรใส่ใจ และมีความเข้าใจในเรื่องของขั้นตอนการดำเนินการ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับบุคลากรในการเพิ่มพูนความรู้ เพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโรงเรียน โดยแนวคิดดังกล่าวเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ในครั้งนี้ ดังแผนภูมิที่ 1

กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
1. การประเมินสภาพงาน (Assessing) 2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) 3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) 4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) 5. การประสานงาน (Coordinating) 6. การอำนวยการ (Directing)

แผนภูมิที่ 1 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : Ben M. Harris, **Supervisory Behavior in Education**, 3rd ed. (Englewood Cliffs, New jersey: Prentice-Hall, 1985), 13-15.

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการรักษารักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 23 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

1. เพศ หมายถึง เพศหญิง หรือ เพศชาย
2. อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) ต่ำกว่า 30 ปี
2) 30-40 ปี 3) 41-50 ปี และ 4) 51 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษาสูงสุด หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี 3) ปริญญาโท 4) สูงกว่าปริญญาโท

4. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 2) รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน 3) หัวหน้างานวิชาการ

5. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) ไม่เกิน 5 ปี 2) 6-10 ปี 3) 11-15 ปี และ 4) 16 ปีขึ้นไป

ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของแฮริส (Harris) มีกระบวนการ ดังนี้

1. การประเมินสภาพงาน (Assessing) หมายถึง กระบวนการศึกษาสภาพต่าง ๆ ที่เป็นอยู่เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดการเปลี่ยนแปลง ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยศึกษาหรือพิจารณาถึงธรรมชาติ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ การสังเกตถึงสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบนำไปสู่การจำแนกแยกแยะ การทบทวน โดยการทำซ้ำหรือตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ โดยการวัดพฤติกรรมการทำงานอย่างพินิจพิเคราะห์ และมีวิจารณ์ญาณ

2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) หมายถึง การกำหนดเป้าหมายการนิเทศของโรงเรียนไว้ในโครงการ กำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศแต่ละเรื่อง โดยเสนอวิธีการนิเทศและวิธีการปฏิบัติ เพื่อเป็นทางเลือกที่หลากหลายสำหรับบุคลากรได้เลือกใช้ การจัดลำดับความสำคัญของวิธีการที่เสนอให้ไว้เป็นทางเลือก

3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) หมายถึง การจัดระบบของปัญหาที่มีความใกล้เคียงให้เป็นกลุ่ม เพื่อความสะดวกในการจัดนิเทศ การคิดล่วงหน้าถึงการนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรให้พร้อมในการปฏิบัติงานและการกำหนดโครงการหรือแผนปฏิบัติการนิเทศของโรงเรียนตามที่ได้คิดไว้

4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) หมายถึง การกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรหรือโครงการตามความต้องการที่กำหนดไว้การจัดแบ่งทรัพยากรให้บุคลากร หรือโครงการ

การแบ่งปันทรัพยากรตามความต้องการที่กำหนดไว้การกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับจุดมุ่งหมายเฉพาะ และการกำหนดให้บุคลากรปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย

5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง กระบวนการประสานการทำงานให้เกิดความร่วมมือ และการดำเนินงานภายใน สร้างความสามัคคีพร้อมเพรียงในการทำงาน การชี้แจงงานให้บุคลากรจะต้องปฏิบัติ

6. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง กระบวนการทำให้เกิดสภาพที่เหมาะสมในการดำเนินการตามแผนให้มากที่สุด โดยการแต่งตั้งบุคลากรหรือคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ กำหนดแนวทางหรือระเบียบปฏิบัติในการทำงาน และกำหนดทางเลือกไว้ให้สามารถตัดสินใจอย่างหลากหลายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ 1) แบบสอบถาม และ 2) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ซึ่งแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ (forced choice) ให้ข้อมูลเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ตามแนวคิดของแฮริส (Harris) โดยผู้วิจัยนำมาจากแบบสอบถามของนางสาวชุติมา แยมจำเมือง(ชุติมา แยมจำเมือง ,2554)

แบบสอบถามในตอนที่ 2 มีลักษณะคำถามเป็นแบบจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert's, 1967)

แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เพื่อหาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นโดย นางสาวชุติมา แยมจำเมือง จากงานวิจัยเรื่อง “กระบวนการนิเทศที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรซึ่งหาความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ. 977 (ชุติมา แยมจำเมือง, 2554)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นระบบ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือจากโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในการตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้
2. จัดเตรียมแบบสอบถามผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง จากประชากร ประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการ และหัวหน้างานวิชาการ โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริง พร้อมนัดหมายวันเวลาในการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยใช้ความถี่ (frequency) และ ร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียน ใช้มัชฌิมเลขคณิต (μ) และ ส่วนเบี่ยงเบน (σ) ไปเทียบกับเกณฑ์ ซึ่งเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best,1970)
3. การหาแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยใช้การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ซึ่งได้ประเด็นจากคำถาม ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดของแต่ละด้าน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม และผู้ร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรักษาการรักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน และข้าราชการครู รวมผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มทั้งหมด 2-3 คน จากการเลือกตัวแทนจำนวน 12 โรงเรียน ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ดังนี้
 - 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือรักษาการ ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันสำเร็จการศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา
 - 2) หัวหน้างานวิชาการ ได้แก่ ครูที่เป็นข้าราชการ มีหน้าที่รับผิดชอบงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินการวิจัยเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมโครงการวิจัย เป็นการจัดเตรียมโครงการเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ โดยการศึกษาสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของโรงเรียน เอกสาร ตำรา วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาจัดทำโครงร่างงานวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้สมบูรณ์ และขออนุมัติโครงร่างงานวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อนำเครื่องมือมาใช้และเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการเสนอรายงานผลการวิจัยต่อคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระเสนอแนะ จากนั้นจัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง เรื่องกระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

ผลการวิเคราะห์กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ว่าอยู่ในระดับใดผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้มัธยฐานเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แล้วนำมาเปรียบเทียบตามแนวคิดของเบสท์ (Best) จะเห็นวากกระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก ดังปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงมัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติกระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เมื่อจำแนกตามความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มโดยภาพรวม

(N=23)

กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2	ระดับการปฏิบัติ		
	μ	σ	ระดับ
1. การประเมินสภาพงาน	3.97	0.62	มาก
2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน	4.01	0.60	มาก
3. การออกแบบวิธีการทำงาน	3.99	0.53	มาก
4. การจัดสรรทรัพยากร	3.98	0.47	มาก
5. การประสานงาน	4.23	0.62	มาก
6. การอำนวยการ	4.14	0.69	มาก
รวม	4.05	0.51	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า กระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก ($\mu=4.05$, $\sigma=0.51$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงมัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประสานงาน ($\mu=4.23$, $\sigma=0.62$) ด้านการอำนวยการ ($\mu=4.14$, $\sigma=0.69$) ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน ($\mu=4.01$, $\sigma=0.60$) ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน ($\mu=3.99$, $\sigma=0.53$) ด้านการจัดสรรทรัพยากร ($\mu=3.98$, $\sigma=0.47$) และด้านการประเมินสภาพงาน ($\mu=3.97$, $\sigma=0.62$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

จากการวิเคราะห์ระดับกระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 รายด้านทั้ง 6 ด้าน คือ 1) การประเมินสภาพงาน 2) การจัดลำดับความสำคัญของงาน 3) การออกแบบวิธีการทำงาน 4) การจัดสรรทรัพยากร 5) การประสานงาน 6) ด้านการอำนวยการ นำมาวิเคราะห์หาค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังตารางที่ 5 จนถึงตารางที่ 10 และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด พร้อมทั้งนำไปทำการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) โดยเรียนเชิญผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อหาแนวทางการ

พัฒนากระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งผลการวิเคราะห์แต่ละด้านสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการประเมินสภาพงาน

ผู้บริหารควรมีการเปรียบเทียบพฤติกรรมต่าง ๆ จากการทำงาน โดยดูจากหน้าที่ ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผู้บริหารควรใส่ใจถึงกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อพิจารณาหาข้อบกพร่องจากการดำเนินงาน รวมไปถึงการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของครูผู้สอนว่ามีเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร เป็นที่น่าสนใจสำหรับผู้เรียนหรือไม่ ทั้งนี้ผู้บริหารและครูควรมีการกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติงานเพื่อนำผลการประเมินไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์

2. ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน

ผู้บริหารควรมีการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกในการนิเทศการศึกษาในการวางแผนและดำเนินงาน โดยสำรวจความต้องการของครู ทั้งนี้ผู้บริหารและครูควรมีเกณฑ์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเร่งแก้ปัญหาตามความเร่งด่วน และควรกำหนดทางเลือกอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของครูที่ต่างกัน

3. ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน

ผู้บริหารหมั่นทบทวน และศึกษาความรู้อย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ เพื่อจะได้นำหลักการ แนวคิด ทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการทำงาน และผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์อันกว้างไกล มุ่งส่งเสริมให้ครู และบุคลากรพัฒนาตนเองสม่ำเสมอเกี่ยวกับวิธี เทคนิคการจัดการเรียนการสอน สร้างค่านิยมและทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงานการนิเทศการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. ด้านการจัดสรรทรัพยากร

ผู้บริหารและคณะครูควรวางแผนและประชุมร่วมกัน เพื่อสำรวจความต้องการของครู โดยคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพและความจำเป็น นำข้อบกพร่องหรือจุดที่ควรพัฒนาของแต่ละโครงการมาพิจารณาประกอบเพื่อใช้ในการคาดคะเนการใช้ทรัพยากรตามความต้องการของครู โดยมีมติที่ประชุมเป็นเอกฉันท์ร่วมกัน ซึ่งผู้บริหารจะต้องพิจารณาและควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันทั่วทั้งหากมีการจัดสรรไปแล้วแต่ไม่เพียงพอหรือมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น

5. ด้านการประสานงาน

ผู้บริหารควรมีการประสานงาน และชี้แจงงานกับทุกฝ่ายก่อนการดำเนินงานทุกครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้การดำเนินงานราบรื่น อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจให้กับครูและบุคลากรมือใหม่ที่จะต้องปฏิบัติงาน สร้างความมั่นใจการปฏิบัติงาน ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

6. ด้านการอำนวยความสะดวก

ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการหาแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อตอบสนองความต้องการของครูและผู้เรียน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการนิเทศ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนกรนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า กระบวนกรนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงมีขมิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประสานงาน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน ด้านการจัดสรรทรัพยากร และ ด้านการประเมินสภาพงาน ตามลำดับเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1.1 กระบวนกรนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการประเมินสภาพงาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีการทบทวนโดยการทำซ้ำหรือตรวจสอบสิ่งต่าง ๆ มีมีขมิมเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการศึกษาหรือพิจารณาถึงธรรมชาติ และความสัมพันธ์ของสภาพการณ์ต่าง ๆ มีการสังเกตถึงสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรอบคอบเพื่อนำไปสู่การจำแนก แยกแยะได้ และมีการวัดพฤติกรรมการทำงานอย่างจริงจังวิเคราะห์ และมีวิจารณ์ญาณ มีมีขมิมเลขคณิตน้อยที่สุด

1.2 กระบวนกรนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงานโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีการกำหนดจุดประสงค์กรนิเทศของโรงเรียนไว้ในโครงการ มีมีขมิมเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือ มีการกำหนดเป้าหมายกรนิเทศของโรงเรียนไว้ในโครงการ มีการเสนอวิธีการนิเทศและวิธีการปฏิบัติ เพื่อเป็นทางเลือกที่หลากหลายสำหรับบุคลากรได้เลือกใช้ และ มีการจัดลำดับความสำคัญของวิธีการที่เสนอให้ไว้เป็นทางเลือก มีมีขมิมเลขคณิตน้อยที่สุด

1.3 กระบวนกรนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีการเขียนโครงการหรือแผนปฏิบัติการนิเทศของโรงเรียนตามที่คิดไว้ มีมีขมิมเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือ มีการจัดระบบของปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและ จัดปัญหาที่มีความใกล้เคียงให้เป็นกลุ่ม เพื่อความสะดวกในการจัดนิเทศ มีการเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และบุคลากรที่จำเป็นต้องใช้ และมีการคิดล่วงหน้าถึงหลักการหรือแนวคิดต่าง ๆ ที่จะมาใช้ในการนิเทศในแต่ละ กลุ่มปัญหามีมีขมิมเลขคณิตน้อยที่สุด

1.4 กระบวนกรนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ด้านการจัดสรรทรัพยากรโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีการจัดแบ่งทรัพยากรต่าง ๆ ระหว่างบุคลากรหรือโครงการให้

ทั่วถึงตามที่กำหนด มีมีขัณมีเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือ มีการแบ่งปันทรัพยากรให้แก่บุคลากรหรือโครงการตามความต้องการที่กำหนดไว้ มีการกำหนดให้บุคลากรปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย มีการจัดแบ่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับโครงการหรือการปฏิบัติงานที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ และมีการกำหนดทรัพยากรให้แก่บุคลากร หรือโครงการตามความต้องการที่กำหนดไว้ มีมีขัณมีเลขคณิตน้อยที่สุด

1.5 กระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ด้านการประสานงานโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีการสร้างความสามัคคีในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน มีมีขัณมีเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือ มีการประสานงานการทำงานให้เกิดความร่วมมือ และการดำเนินงานภายใน และมีการชี้แจงงานที่แต่ละคนต้องปฏิบัติ มีมีขัณมีเลขคณิตน้อยที่สุด

1.6 กระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ด้านการอำนวยความสะดวกโดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอย่างเป็นทางการ มีมีขัณมีเลขคณิตมากที่สุด รองลงมาคือ มีการกำหนดระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติงานในทิศทางที่ต้องการ และมีการกำหนดทางเลือกได้หลายแนวทาง มีมีขัณมีเลขคณิตน้อยที่สุด

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ตามแบบสอบถามทั้ง 6 ด้าน มีข้อย่อยแต่ละด้านมีค่าสถิติอยู่ในระดับต่ำสุด จึงนำมาเป็นปัญหาในการสนทนากลุ่ม (focus group discussion) โดยตัวแทนผู้บริหารของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 จำนวน 3 ท่าน ได้เสนอแนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการประเมินสภาพงานผู้บริหารควรมีการเปรียบเทียบพฤติกรรมต่าง ๆ จากการทำงาน โดยดูจากหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผู้บริหารควรใส่ใจถึงกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อพิจารณาหาข้อบกพร่องจากการดำเนินงาน รวมไปถึงการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของครูผู้สอนว่ามีเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร เป็นที่น่าสนใจและสำหรับผู้เรียนหรือไม่ ทั้งนี้ผู้บริหารและครูควรมีการกำหนดเกณฑ์การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานร่วมกันอย่างเหมาะสม 2) ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงานผู้บริหารควรมีการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกในการนิเทศการศึกษาในการวางแผนและดำเนินงาน โดยสำรวจความต้องการของครู ทั้งนี้ผู้บริหารและครูควรมีเกณฑ์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อเร่งแก้ปัญหาตามความเร่งด่วน และควรกำหนดทางเลือกอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของครูที่ต่างกัน 3) ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน การนิเทศการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของแนวคิด ทฤษฎีหรือหลักการที่จะมาใช้ในการนิเทศ เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการทำงาน และบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์อันกว้างไกล โดยให้ครูเข้ารับการอบรมให้ความรู้ก่อนที่จะมีการดำเนินงาน สร้างค่านิยม

และทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการจัดสรรทรัพยากร ผู้บริหารและคณะครูควรวางแผนและประชุมร่วมกันเพื่อสำรวจความต้องการของครู โดยคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพและความจำเป็น ควรนำข้อบกพร่องหรือจุดที่ควรพัฒนาของแต่ละโครงการมาพิจารณาประกอบเพื่อใช้ในการคาดคะเนการใช้ทรัพยากรตามความต้องการของครู โดยมีมติที่ประชุมเป็นเอกฉันท์ร่วมกัน ซึ่งผู้บริหารจะต้องพิจารณาและควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันทั่วทั้งหากมีการจัดสรรไปแล้วแต่ไม่เพียงพอหรือมากเกินไปจนความจำเป็น 5) ด้านการประสานงาน ผู้บริหารควรมีการประสานงาน และชี้แจงงานกับทุกฝ่ายก่อนการดำเนินงานทุกครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้การดำเนินงานราบรื่น อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจให้กับครูใหม่ที่ต้องรับงานต่อจากครูคนอื่น และสร้างความมั่นใจในการทำงาน ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ 6) ด้านการอำนวยความสะดวก ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการหาแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อตอบสนองความต้องการของครูและนักเรียน เพื่อให้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินกรนิเทศ

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้ มีหลายประเด็นที่ควรนำมาพิจารณา เพื่อให้ทราบสภาพแท้จริงที่เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จึงอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่ากระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 6 ด้านโดยเรียงมีขั้วมีเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการประสานงาน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน ด้านการจัดสรรทรัพยากร และด้านการประเมินสภาพงาน ตามลำดับผลดังกล่าวไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากผู้บริหารตระหนักและให้ความสำคัญกับกระบวนการนิเทศการศึกษา มีการประสานงานในองค์กรเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครู และบุคลากร อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ อาทิ การให้คำปรึกษา การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ มีการวางแผนการทำงานร่วมกันอย่างเหมาะสมอันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลกรนิเทศการศึกษา ผลดังกล่าวสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพรรณภา มหาวิชา ได้ทำการวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการประสานงาน ด้านการประเมินสภาพการทำงาน ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน และด้านการจัดสรรทรัพยากร 2. แนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนวัดศรีนวลธรรมวิมล สังกัดกรุงเทพมหานคร คือ 1. ควรมีการเปรียบเทียบพฤติกรรมต่าง ๆ จากการทำงานโดยมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินและเปรียบเทียบพฤติกรรมต่าง ๆ จากการทำงาน

ร่วมกันอย่างเหมาะสม 2. ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกในการนิเทศการงานตามความสำคัญและสิ่งที่เป็นเรื่องเร่งด่วน 3. ควรมีการนำทฤษฎี ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับการนิเทศมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน 4. ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเลือกวิธีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับทรัพยากรที่มีอยู่จากการสำรวจความต้องการจากสมาชิกเพื่อวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เหมาะสม 5. ควรให้ความรู้แนวทางวิธีการในการนิเทศอย่างหลากหลายเหมาะสมกับรายวิชา และยังสอดคล้องกับ ชุดิมา แยมจำเมือง ได้ทำการศึกษาเรื่อง กระบวนการนิเทศที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการนิเทศของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงมีขั้วมีเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการออกแบบการทำงาน ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงาน ด้านการประสานงาน ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการอำนวยความสะดวก และด้านการประเมินสภาพปัญหา สอดคล้องกับเบอร์เฮน (Berhane) ได้ทำการศึกษาเพื่อประเมินแนวปฏิบัติและความท้าทายของการนิเทศการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาพบว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนไม่เพียงพอต่อความต้องการของครูในการนิเทศ การติดต่อประสานงาน การร่วมมือระหว่างกลุ่มยังไม่เพียงพอ ผู้อำนวยการโรงเรียนมีข้อจำกัดในการนิเทศหลายประการ อาทิ ภาระงานที่มากเกินไป นอกจากนี้งบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการพัฒนาครู

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้านดังนี้

1.1 ด้านการประเมินสภาพงาน ผลการวิจัยกระบวนการนิเทศ พบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านการประเมินสภาพงานอยู่ในระดับมาก แต่มีค่าสถิติต่ำที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะบางโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย นำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบการดำเนินงานแต่อาจจะไม่ครอบคลุมการดำเนินงานทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับ จุฬารักษ์ โคตรจักร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนภัทรญาณวิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า 1. กระบวนการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนโรงเรียนภัทรญาณวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่าผู้บริหารควรตระหนักในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยศึกษาหรือพิจารณาจากบริบทโรงเรียน การเปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา

1.2 ด้านการจัดความสำคัญของงาน ผลการวิจัยพบว่า การจัดลำดับความสำคัญของงาน อยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารมีการกำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศ ส่งผลให้ครู และบุคลากรปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่ผู้บริหารตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ส่งเสริม โจนขุนทด ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรประชุมชี้แจง กำหนดนโยบาย มีมาตรการที่ชัดเจน และแต่งตั้งบุคลากรให้เหมาะสมกับการกิจ

1.3 ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน ผลการวิจัย พบว่า การออกแบบวิธีการทำงานอยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารมีการวางแผน โดยเขียนเป็นโครงการหรือแผนปฏิบัติการนิเทศของ

โรงเรียน เพื่อให้ครูมีการเตรียมความพร้อมในการรับการนิเทศ นอกจากนี้ ผู้บริหารมีการกำหนดลักษณะงานให้เหมาะสมกับครูที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับ ปาจัก(Pajak) ได้ทำการวิจัยโดยการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาโดยคำนึงถึงองค์ประกอบด้านความรู้เจตคติและทักษะที่เกี่ยวกับการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา อาทิ การวางแผน การจัดบุคลากร การพัฒนาบุคลากร การประชุมการนิเทศ และประเมินผลการนิเทศ

1.4 ด้านการจัดสรรทรัพยากร ผลการวิจัยพบว่า การจัดสรรทรัพยากรอยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะมี ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ ต่อศักดิ์ เนียมวิสัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรอำนวยความสะดวก ในการจัดหาสื่อให้เพียงพอ และเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน

1.5 ด้านการประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประสานงาน อยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารตระหนักและเห็นความสำคัญการสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นในองค์กร การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้ดีขึ้นเกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การให้คำปรึกษา การช่วยเหลือครูด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ คัทซียูบะ (Kutsyuruba) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการจัดการนิเทศในโรงเรียนของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การนิเทศภายในเป็นปัจจัยหนึ่งในการปรับปรุงพฤติกรรมของครูผู้สอนโดยเริ่มต้นจากการสนับสนุนครูผู้สอน ต้องได้รับการนิเทศภายใน โดยการให้คำแนะนำ การสนับสนุน และการให้ความช่วยเหลือครูเพื่อให้ครูผู้สอนได้รับการนิเทศภายในอย่างถูกต้องซึ่งส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนดีขึ้น

1.6 ด้านอำนาจการ ผลการวิจัยพบว่า ด้านอำนาจการ อยู่ในระดับมาก เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งบุคลากรที่มีความเหมาะสมกับภาระงาน คำนึงถึงความแตกต่างและความสามารถของครูและบุคลากรที่แตกต่างกัน มีการกำหนดแนวทางหรือระเบียบในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ อนงค์ จันทร์หอม ได้ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มตำบลยางหัก อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านอำนาจการ ผู้บริหารควรมีการกำหนดทางเลือกหลากหลายแนวทาง และให้ครูมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นร่วมกันส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้

การพัฒนากระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ราชบุรี เขต 2 แต่ละด้านควรได้รับการพัฒนาดังนี้ 1) ด้านการประเมินสภาพงาน ผู้บริหารควรมีการเปรียบเทียบพฤติกรรมต่าง ๆ จากการทำงาน โดยดูจากหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน หรือกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย ว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานมากน้อยเพียงใด เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผู้บริหารควรใส่ใจถึงกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อพิจารณาหาข้อบกพร่องจากการดำเนินงาน รวมไปถึงการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของครูผู้สอนว่ามีเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไร เป็นที่น่าสนใจและสำหรับผู้เรียนหรือไม่ ทั้งนี้ผู้บริหารและครูควรมี

การกำหนดเกณฑ์การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานร่วมกันอย่างเหมาะสม 2) ด้านการจัดลำดับความสำคัญของงานผู้บริหารควรมีการจัดลำดับความสำคัญของทางเลือกในการนิเทศการศึกษาในการวางแผนและดำเนินงาน โดยสำรวจความต้องการของครู ทั้งนี้ผู้บริหารและครูควรมีเกณฑ์เพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อเร่งแก้ปัญหาตามความเร่งด่วน และควรกำหนดทางเลือกอื่น ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของครูที่ต่างกัน 3) ด้านการออกแบบวิธีการทำงาน การนิเทศการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของแนวคิด ทฤษฎีหรือหลักการที่จะมาใช้ในการนิเทศ เพื่อจะได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทการทำงาน และบุคลากรในโรงเรียน ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์อันกว้างไกล โดยให้ครูเข้ารับการอบรมให้ความรู้ก่อนที่จะมีการดำเนินงาน สร้างค่านิยมและทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการจัดสรรทรัพยากร ผู้บริหารและคณะครูควรวางแผนและประชุมร่วมกันเพื่อสำรวจความต้องการของครู โดยคำนึงถึงหลักประสิทธิภาพและความจำเป็น ควรนำข้อบกพร่องหรือจุดที่ควรพัฒนาของแต่ละโครงการมาพิจารณาประกอบเพื่อใช้ในการคาดคะเนการใช้ทรัพยากรตามความต้องการของครู โดยมีมติที่ประชุมเป็นเอกฉันท์ร่วมกัน ซึ่งผู้บริหารจะต้องพิจารณาและควบคุมการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันทั่วทั้งหากมีการจัดสรรไปแล้วแต่ไม่เพียงพอหรือมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น 5) ด้านการประสานงาน ผู้บริหารควรมีการประสานงาน และชี้แจงงานกับทุกฝ่ายก่อนการดำเนินงานทุกครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อน ทำให้การดำเนินงานราบรื่น อีกทั้งเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจให้กับครูใหม่ที่ต้องรับงานต่อจากครูคนอื่น และสร้างความมั่นใจในการทำงาน ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ 6) ด้านการอำนวยความสะดวก ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการหาแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อตอบสนองความต้องการของครูและนักเรียน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการนิเทศ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการนิเทศให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการจัดแบ่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับโครงการหรือการปฏิบัติงานที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ
2. ควรวิเคราะห์สภาพปัญหา และสภาพแวดล้อม เพื่อใช้ในการวางแผนการนิเทศการศึกษาแบบระยะยาว และควรกำหนดค่าเป้าหมายร่วมกัน
3. ควรจัดทำคู่มือ หรือเอกสารเพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงาน
4. ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการอบรมหรือให้ความรู้ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเองให้เท่าทันเทคโนโลยี และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนที่น่าสนใจและทันสมัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยที่เน้นเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งที่เป็นปัญหา โดยอาจวิจัยในระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปพัฒนาการดำเนินการกระบวนการนิเทศการศึกษาอย่างละเอียดลึกซึ้ง
2. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
3. ศึกษากระบวนการนิเทศของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายบางแพ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- ชุดิมา แยมจำเมือง “กระบวนการนิเทศที่สัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนใน กรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554), 138-142.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และธรรม์ธรรมา ญัฐธัญญ์ “การวิจัยและพัฒนาแบบจำลองกระบวนการทัศน์ทางการนิเทศการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาที่คัดสรร เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพทางการนิเทศการศึกษาในทศวรรษใหม่”, วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษาและสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ปีที่ 10, ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2563):3.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก, 18.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, **สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสองพ.ศ.2560-2564**, เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.nesdc.go.th/download/plan12/.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579**, (กรุงเทพฯ: บริษัท พรินทกราฟฟิค จำกัด, 2560), 1.
- John W. Best, **Research in Education** (New York: Prentice, 1970), 87.
- Rensis Likert, **The Human Organization** (New York: Mc-Hill, 1967), 114.